

A MUNKAVÁLLALÁS ÉS AZ ANYAGI TERHEK SZEREPE A LEMORZSOLÓDÁS FOLYAMATÁBAN

KOCSIS ZSÓFIA

DEBRECENI EGYETEM

HUMÁN TUDOMÁNYOK DOKTORI ISKOLA

NEVELÉSTUDOMÁNYI PROGRAM

E-MAIL: ZSOFIKOCSIS6@GMAIL.COM



NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

A MUNKAVÁLLALÁS ÉS AZ ANYAGI TERHEK SZEREPE A LEMORZSOLÓDÁS FOLYAMATÁBAN

Kocsis Zsófia

Debreceni Egyetem

Humán Tudományok Doktori Iskola

Neveléstudományi Program

e-mail: zsofikocsis6@gmail.com

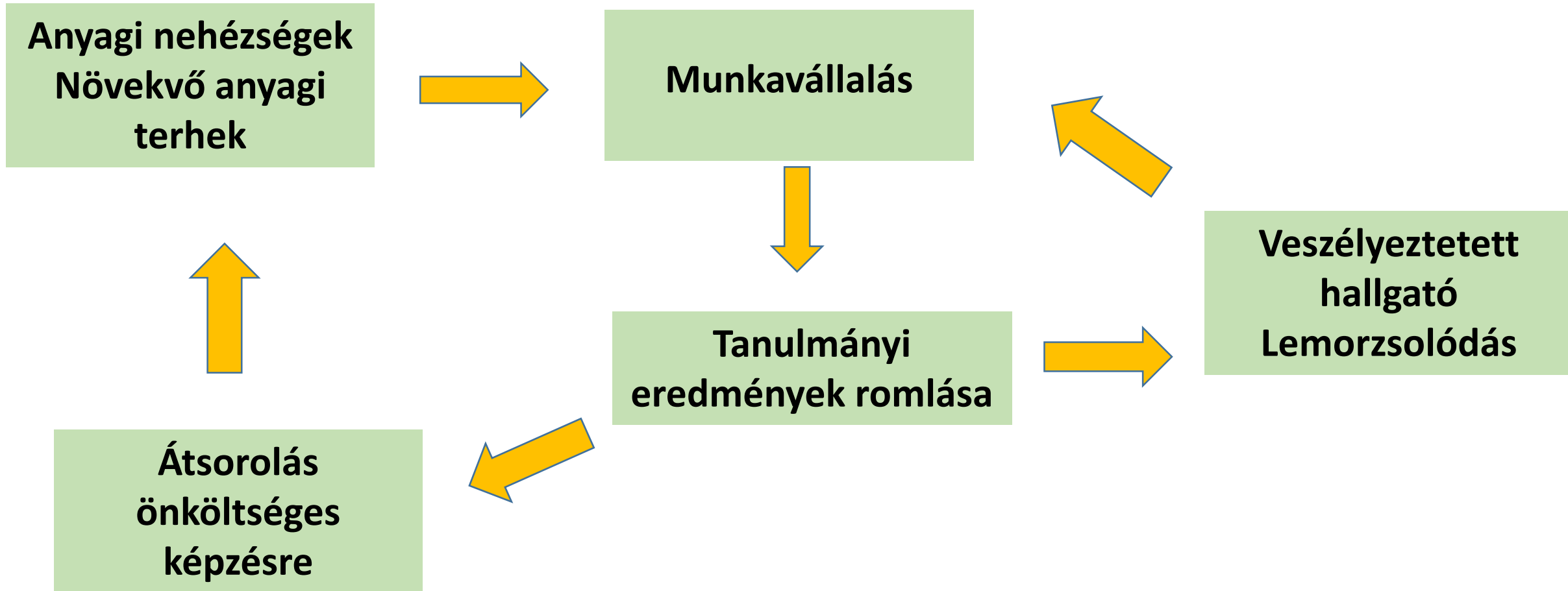


Mit értünk lemorzsolódás alatt?

- akik végzettség megszerzése nélkül fejezték be a felsőoktatási tanulmányaikat(Lukács & Sebő, 2015; Fenyves et al., 2017)
- Fenyves et al. (2017) szerint megkülönböztethetjük a lemorzsolódás formáit azáltal, hogy
 - a hallgató saját maga kéri az elbocsátást
 - az intézmény kéri az elbocsátást (tanulmányi okok, vizsgafeltételek miatt)
 - az elbocsátásnak egészségügyi vagy anyagi okai vannak (képzési költségek, önköltség határidőn belüli befizetése nem teljesült)
- számtalan ok lehet
→ **Az okok feltárása, azonosítása**

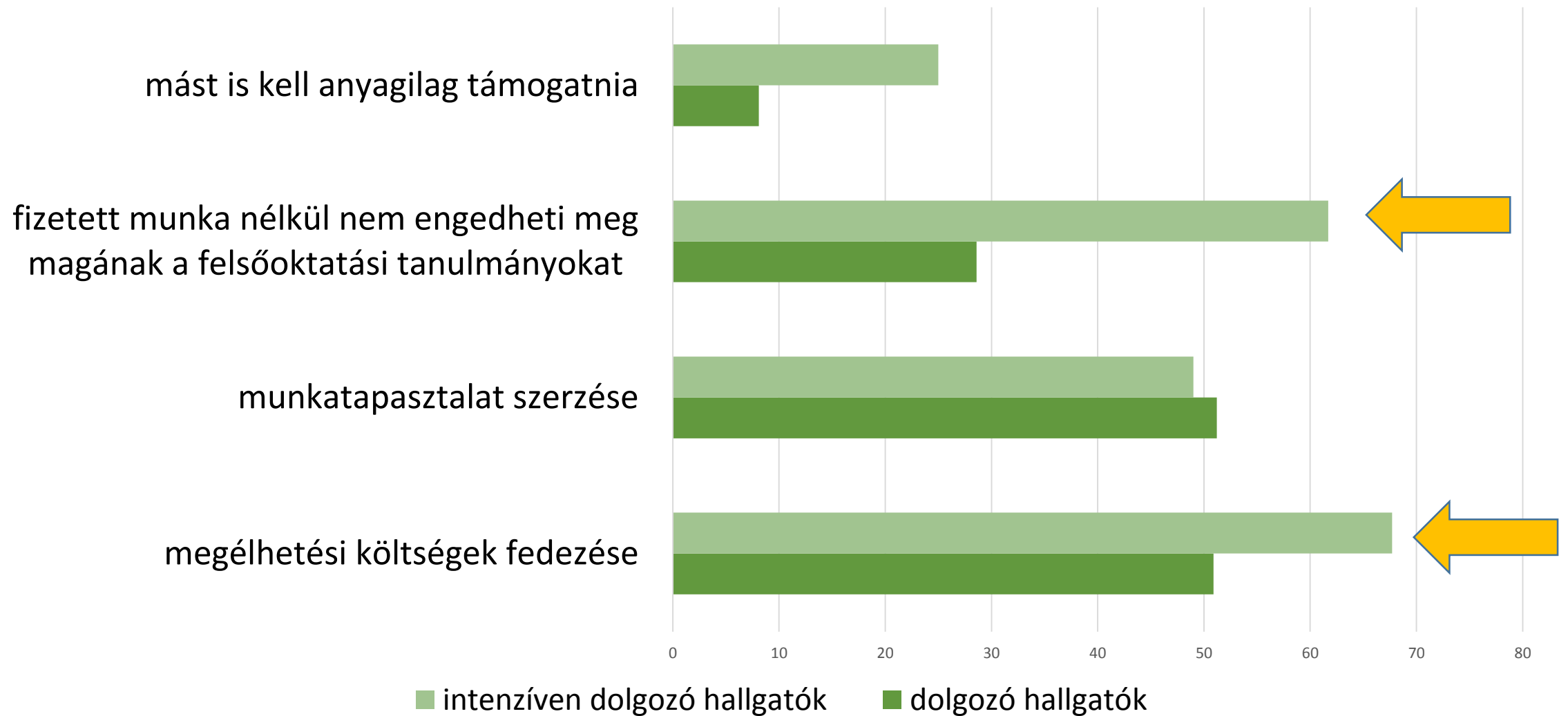


A lemorzsolódás egyik lehetséges okaként jelenik meg a **munkaerőpiac vonzása**.



- Az önköltséges képzésben lévő egyetemisták saját bevallásuk szerint átlagosan 272 ezer forint tandíjat fizetnek szemeszterenként
- A tandíjak képzésként eltérőek → átlagosan 180 ezer és 800 ezer forint között mozog
- Lakhatás: 35.000- 60.000 Ft





Forrás: Saját szerkesztés (Database of Eurostudent, Students' motivation for employment alongside studies)

A HALLGATÓK HAVI ÁTLAGOS ÖSSZKÖLTSÉGEI (FT)

	Nem dolgozó	Dolgozó hallgatók	Intenzíven dolgozó hallgatók
Lakhatás	6736	11648	41616
Étkezés	8491	15535	33680
Közlekedés	2570	5500	12976
Kommunikáció	1290	5223	7113
Egészség	590	1409	3308
Hitelek	153	866	4332
Szabadidős tevékenység	3623	8024	12148
Egyéb állandó kiadások	2718	6531	13225

**Havi átlagos
összköltség:
99 897 Ft - 174 033 Ft**

Forrás:
Saját szerkesztés
(Database of
Eurostudent, Student's
expenses)

A TANULMÁNYOKKAL ÖSSZEFÜGGŐ KIADÁSOK ARÁNYA A HALLGATÓK KÖRÉBEN

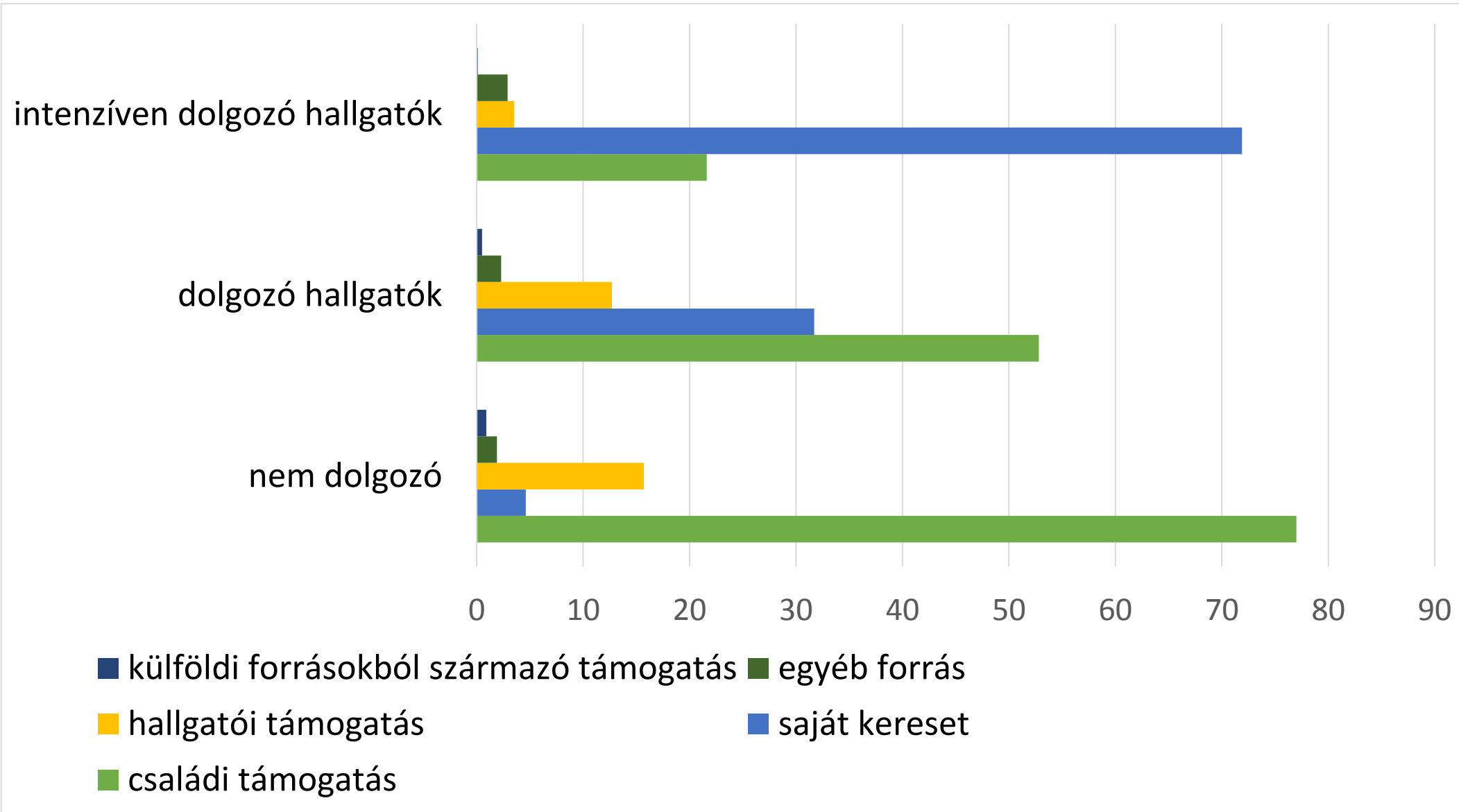
	nem dolgozó	dolgozó hallgatók	intenzíven dolgozó hallgatók
diákok, akiknek vannak kiadásaik	46%	54%	60%
	Fizetési kötelezettség: átlagosan 19 097 Ft		
diákok, akiknek nincsenek kiadásaik	54%	46%	40%

Forrás: Saját szerkesztés (Database of Eurostudent, Student's expenses)

	nem dolgozó	dolgozó hallgatók	intenzíven dolgozó hallgatók
családi, partner támogatása	88831	67055	46162
saját kereset	5313	40311	153868
hallgatói támogatások	havi összbevétel átlagosan: 115 391 Ft és 213 886 Ft		7393
egyéb források	2140	2888	6206
külföldi forrásokból származó támogatás	997	667	255

Forrás: Saját szerkesztés (Database of Eurostudent, Students' resources)

A bevételek megoszlása a vizsgált hallgatói csoportokban (%)



Forrás:
Saját szerkesztés
(Database of
Eurostudent,
Students'
resources)

Módszerek, kutatási kérdések

- **Kvalitatív módszerekkel** azonosítani a lemorzsolódást befolyásoló tényezőket
- **Kérdőíves felmérés** során olyan hallgatókat kerestünk fel, akik az elmúlt 10 évben diplomaszerezés nélkül félbehagyták felsőoktatási tanulmányaikat.
- 32 magyarországi (elsősorban Észak-alföldi) és 5 határon túli felsőoktatási intézmény egykori hallgatóját kerestünk fel hólabda módszerrel
- **N=605**
- **Milyen szerepe volt a munkavállalásnak, és az anyagi terheknek a lemorzsolódás folyamatában?**
 - munkavállalásnak jelentős szerepe van a lemorzsolódás folyamatában, s a munkaerőpiac elszívó hatása fokozottan érvényesült (Maseviciute et al, 2018)
- **Vannak-e eltérések a lemorzsolódott hallgatók klaszterei között a munkavégzés szempontjából?**
 - az anyagi terhek miatt történő munkavállalás lesz a domináns, a tapasztalatszerzés, vagy a kapcsolati háló bővítése céljából történő munkavégzés kevésbé jellemző (Bocsi et al., 2018;Maseviciute et al, 2018)

Hogyan játszott szerepet a munkavállalás a lemorzsolódás folyamatában?



önköltséges képzésen
jelenleg a 14. félévét
tölti a felsőoktatásban



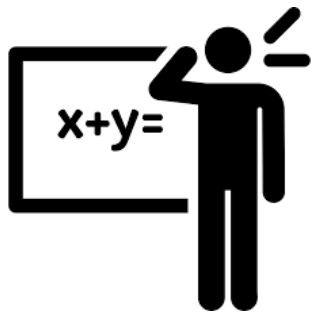
2011-ben kezdte az
egyetemet
szakváltás
passzív félévek



önköltséges képzés
munkavállalás
kiemelkedő szerepe



Több féléves csúszás
a szak negatív
megítélése



szakváltás
passzív félévek



rendszeres és
állandó
munkavállalás



3 képzés
sikertelen vizsgák
munkavállalás



a szak negatív megítélése
külföldi munkavállalás

Anyagi nehézségek

*„Többször dolgoztam gyárakban, üzletekben diákmunkásként, kertészetben, építkezésen. Egy ideig volt szociális támogatás, **egyszer volt tanulmányi ösztöndíjam**, volt egy jobb félévem...” (Interjúalany 1)*

*„Viszont ahova szinte mindennap mennem kellett, és éjszaka, amellett élete nem nagyon volt az embernek. Az is problémát jelentett sokszor, hogy felkelni, és bemenni órára egy éjszakai műszak után, és akkor még nem beszéltünk a **tanulásra fordított idő**ről, ami ekkor szinte **teljesen elmaradt.**” (Interjúalany 2)*



A képzés negatív megítélése

„**Fontosnak tartottam, hogy új tapasztalatokat szerezzek, a diákmunkáim teljesen más típusúak voltak...Hostesskedés, pultozás, telefonos központ, szinte minden diákszövetkezetnél dolgoztam már. A sulis rengeteg időt elvett, most én osztom be a saját időmet, heti 40 órát teljesíteni kell, néha nehéz összehozni, de nem lehetetlen.**” (Interjúalany 3)

„**Úgy érzem, hogy ezzel a diplomával nem tudok mit kezdeni. És emiatt viszont negatív vagyok. Én itt vagyok, hogy csúszok egy évet, és itt vagyok négy évig...és tulajdonképpen a semmiért. Sikerült anyagilag helyt állnom, ha már ez egyetemen nem is.**” (Interjúalany 4)



„Év végén van egy vizsga, amire egész évben készülünk, át kell menni. Innen van az, hogy hullik, aki nem odavaló. De előtte azért kell egy specializációt vagy minorszakot választani. Nekem ez az orosz lett. **Irreális követelményekkel.**

Rájöttem, hogy nem fogom ezt tudni így csinálni, így inkább jelentkeztem **Erasmusra**. Azonban, amikor hazajöttem ott akartam hagyni az egyetemet.

Végül ezt választottam. Ehhez viszont egy évet kellett várnom még, hiszen csak tavaszi félévben lehet felvenni másik specializációt, ezért **passzívrá állítottam magam**. Így döntöttem a mellett, hogy folytatom a nyelvtanulást anyanyelvi környezetben, nem nyelviskolában, így akadtam rá az **au pair közvetítő** ügynökségre, mint lehetőség.” (Interjúalany 8)



Elhelyezkedési esélyek negatív megítélése

„Fizetésben sem lesz nagy különbség, egy frissdiplomás vagy egy OKJ-s szakember között” a jövőben.” (Interjúalany 6)

*„És megcsináltam a harmadéves szigorlatomat, és akkor nem iratkoztam be a következő félévre. Nem volt annyira hirtelen döntés. Meg szerelmes is voltam. **Úgy voltam vele, hogy dolgozok.** Akkor a feleségem még nem tudott elhelyezkedni, és nagyon nagy jövőképünk nem volt ebben az országban, és úgy döntöttünk, hogy én nem iratkozok be, és lépünk valahová, de ő közben megcsinálta a földrajztanárit, és szeptemberben sikerült elhelyezkednie tanárként. Voltam eladó a Media Marktban, majd a Generaliban lettem kockázati értékelő.”*

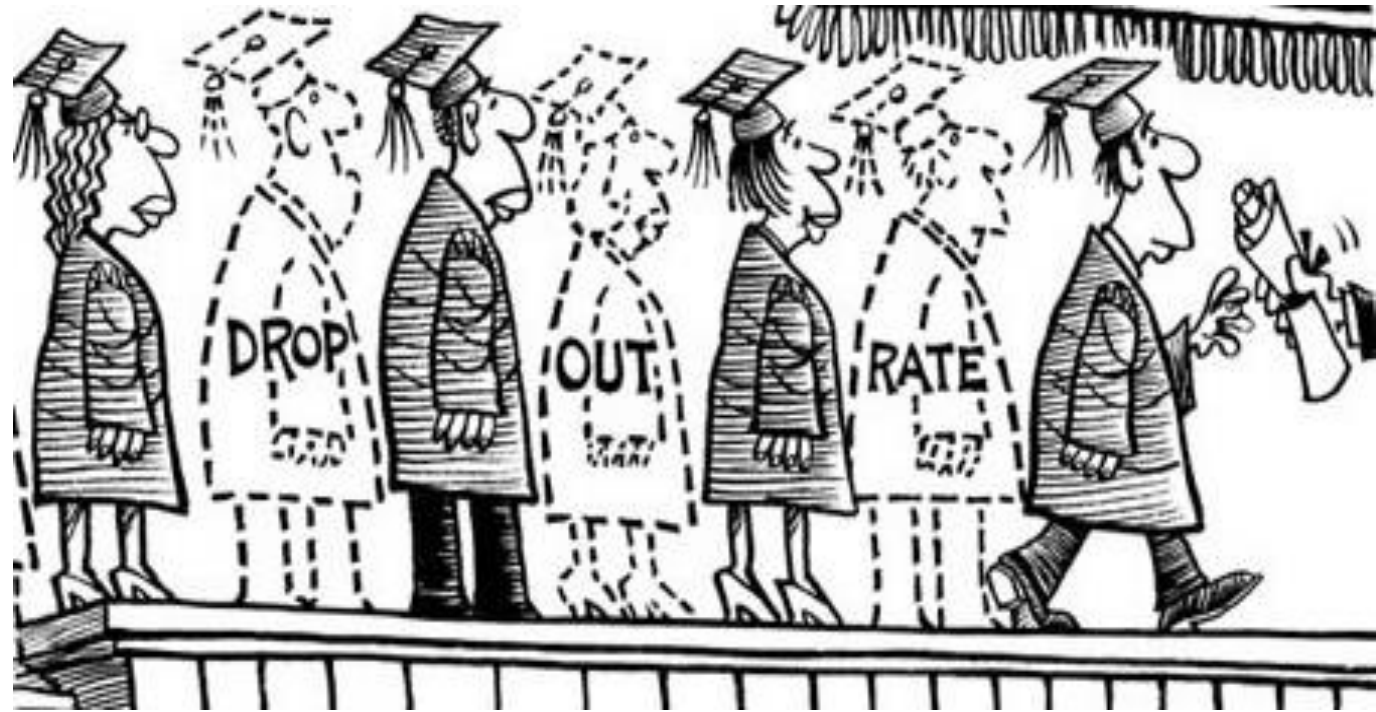
(Interjúalany 7)



“No, it's not my diploma. I dropped out.
It's my birth certificate.”

A munkavállalás és az anyagi nehézségek szerepe a lemorzsolódásban

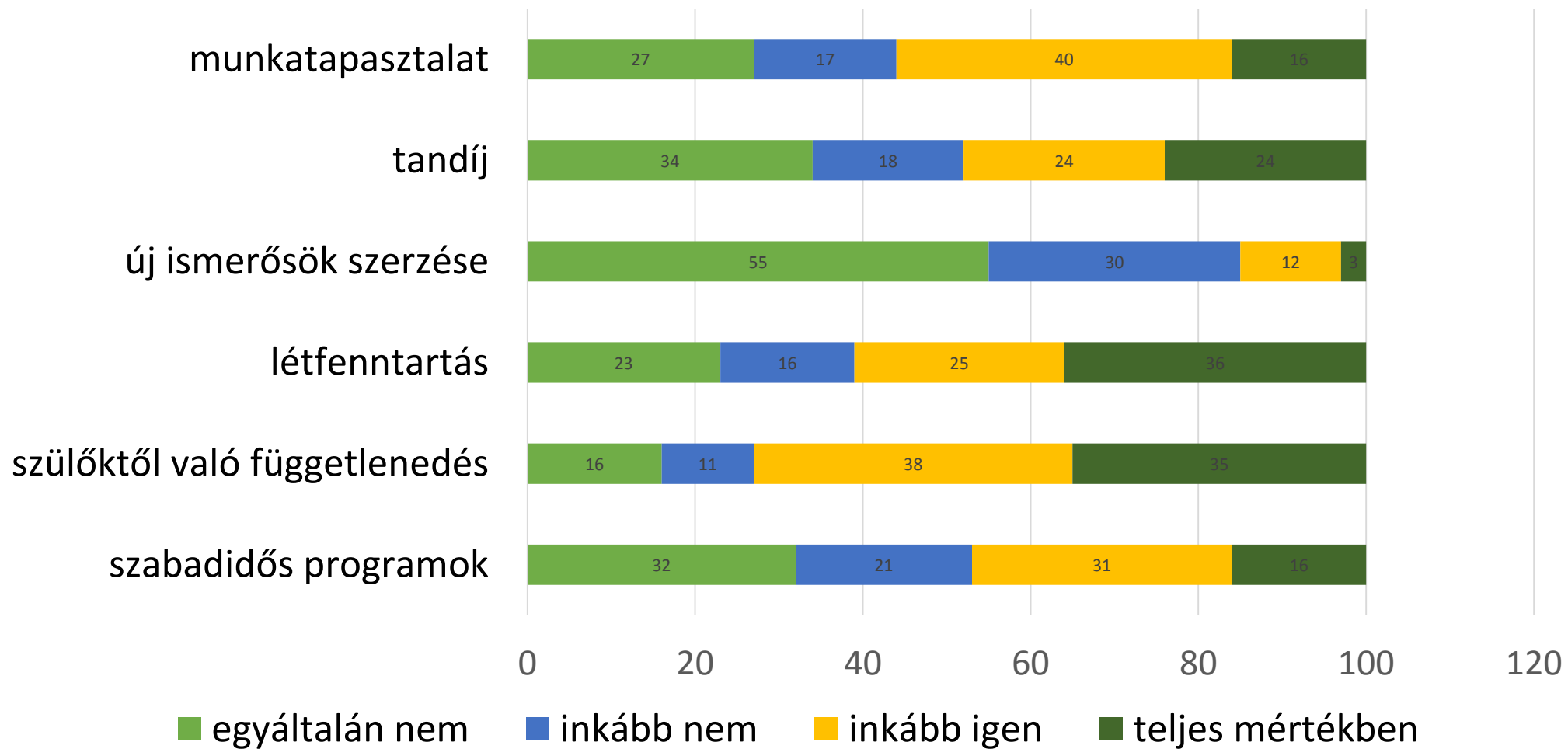
- DEPART 2018
N=605
- anyagi okok és munkavállalás miatt lemorzsolódók
- tanulmányi és intézményi okok miatt lemorzsolódók
- többféle okot megnevezők
- a szakban és a továbbtanulásban csalódók



- **A válaszadók 28%-a hetente végzett fizetett munkát a tanulmányai alatt, 11%-uk havonta, 12%-uk évente, azonban a legnagyobb arányban (48%) voltak azok a hallgatók, akik a felsőoktatási évek alatt egyáltalán nem vállaltak munkát.**
- Korábbi kutatásokhoz (Kocsis, 2017; Masevičiūtė et al., 2018) hasonlóan alacsony volt azoknak a hallgatóknak a száma, akiknek a munkája kapcsolódott a tanulmányaikhoz
- **23%-uk vallotta azt, hogy a tanulmányaikhoz kapcsolódó munkát végzett.**
- A megkérdezettek **33%-a költségtérítéses** formában folytatta az utolsó képzését.

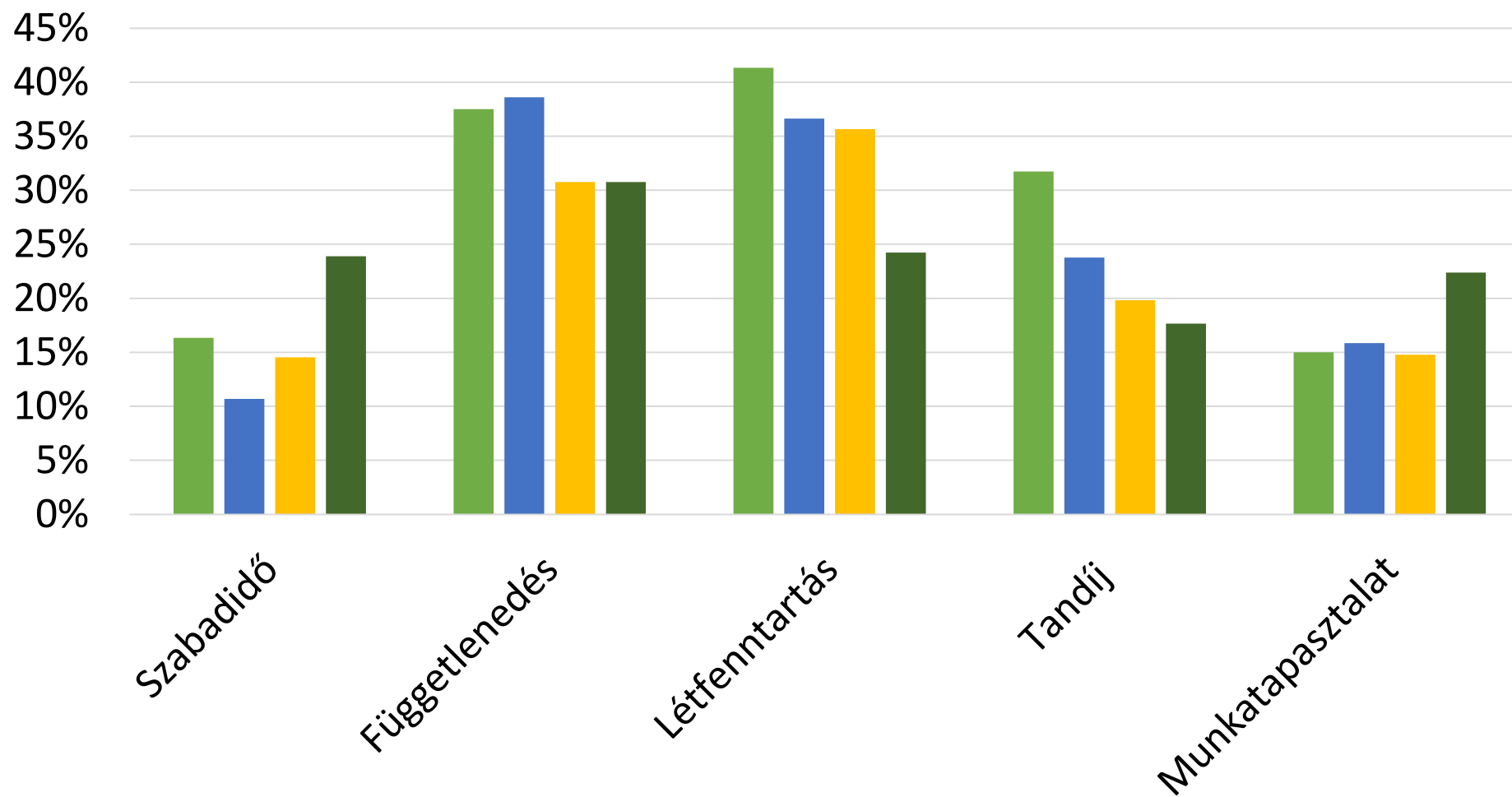


A munkavállalás motivációi

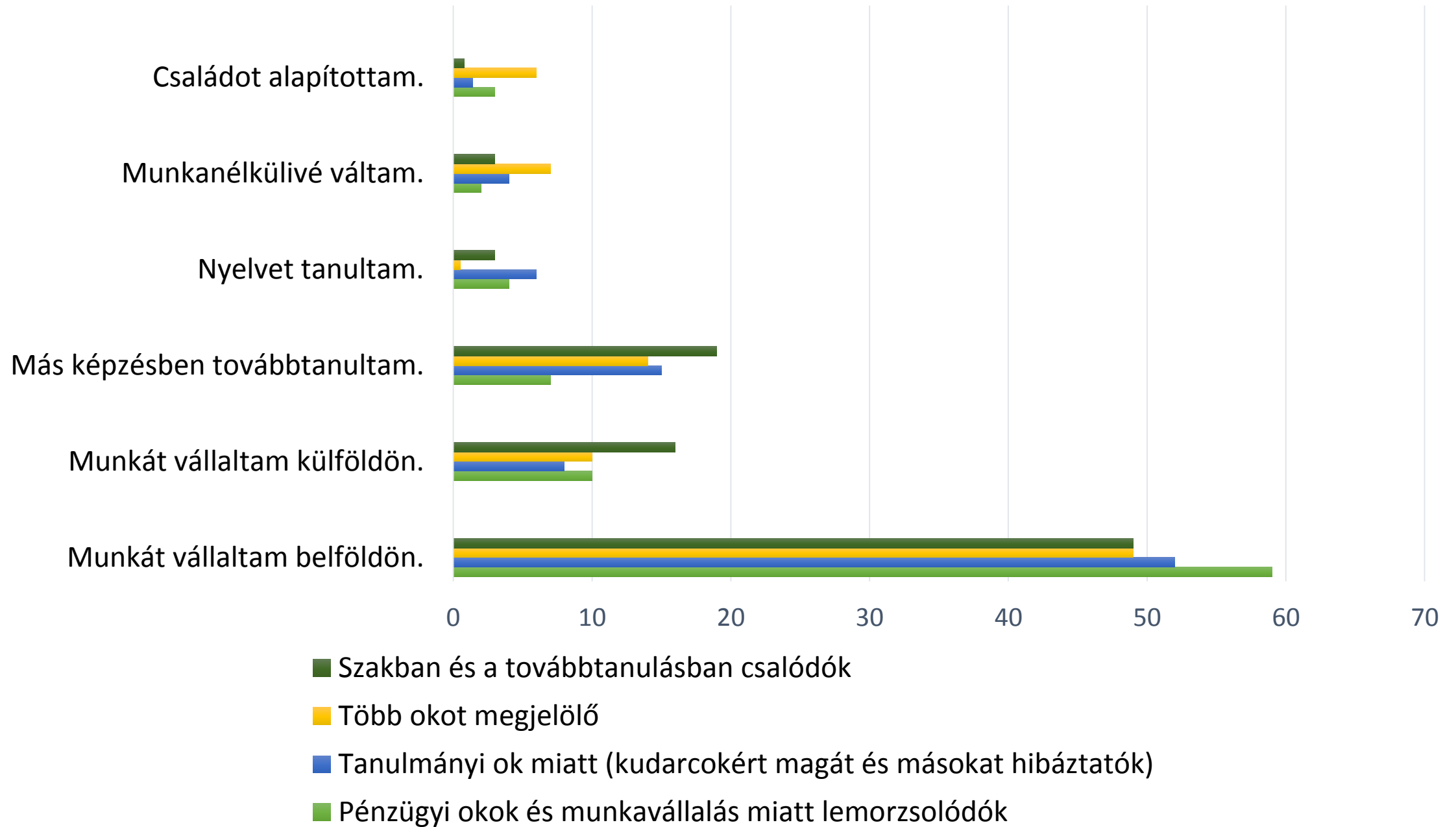


A munkavállalás gyakorisága a lemorzsolódott hallgatók körében

	Anyagi ok és munka miatt lemorzsolódók	Tanulmányi és intézményi okokat megjelölők	Többféle okot megnevezők	Szakban és a továbbtanulásban csalódók
hetente	39,0%	27,5%	26,3%	28,3%
havonta	21,2%	10,1%	8,6%	11,5%
évente	6,8%	13,4%	17,1%	12,4%
soha	33,1%	49,0%	48,0%	47,9%



- Pénzügyi ok és munka miatt lemorzsolódók
- Tanulmányi ok miatt (kudarckért magát és másokat hibáztatók)
- Okokban bizonytalankodók
- Szakban és a továbbtanulásban csalódók (nem érdekli, a szak a tanulás)



- több gyakorlat minden karon
- duális képzés bevezetése
- hatékonyabb e-learning rendszer

Gyakorlat

- megfelelő, naprakész információk a karról
- a munkaerőpiac elvárásainak ismerete
- hallgatók tapasztalatainak, visszajelzéseinek összegyűjtése

Információ

- "work on campus"
- szorosabb együttműködés a vállalatokkal és munkaügyi központokkal
- tanulási stratégiák azonosítása
- vizsgák előtti felkészítés

Aktív szerepvállalás

- több kontaktóra
- mentorálás
- tanár-diák kapcsolatok erősítése különböző programokkal

Egyetemi kapcsolatok erősítése

Összegzés

- A lemorzsolódottak 28%-át érintette a rendszeres heti munkavállalás
- Létfenntartáshoz, a függetlenedés vágya a leggyakoribb indíték a munkavállalásra
- A munkatapasztalat szerzése a továbbtanulásban csalódók számára volt a legfontosabb
- A tanulmányok megszakítása után a belföldi munkavállalás volt a leggyakoribb tevékenység



Köszönöm a figyelmet!

Thinking of Dropping Out?



Kocsis Zsófia
Debreceni Egyetem
Neveléstudományi
Doktori Program
e-mail: zsofikocsis6@gmail.com



Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.



NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE